Հավելված 1

Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի 2024 թվականի
մայիսի 17-ի թիվ ԿԽ-006/24/1 որոշման

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

ԴԱՏԱԽԱԶՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

Ի. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Ուսուցման սույն ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է 2024թ. դատախազների թեկնածուների ցուցակում ընդգրկված անձանց (այսուհետ՝ Ունկնդիրներ) կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից՝ «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխան, հիմք ընդունելով ՀՀ գլխավոր դատախազի 27.11.2023 թվականի թիվ 01/21872-23 գրությունը և 30.04.2024 թվականի թիվ 192-Ա հրամանը:

3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է Ունկնդիրների մոտ դատախազի պաշտոնում գործելու համար անհրաժեշտ կարողությունների, հմտությունների ձևավորմանը, մասնագիտական գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը հետևյալ ոլորտներում.

ա) Ընդհանուր մասնագիտական ոլորտ.

Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է դատախազների արտաքին հաղորդակցության հմտությունների, ՀՀ Սահմանադրության և սահմանադրական արդարադատության արդի հարցերի, հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցերի և դատախազի վարքագծի կանոնների, ներազդման հոգեբանության, դատախազների կողմից միջազգային իրավունքի կիրառման հիմնահարցերի և քրեական գործերով միջազգային համագործակցության վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ընդլայնմանը, ինչպես նաև սթրեսի և ժամանակի կառավարման, իրավավերլուծական փաստաթղթերի կազմման և իրավամեկնաբանման ռազմավարության հնարքների, դատախազի ճառի և խոսքի մշակույթի, համակարգչային հմտությունների ձևավորմանը:

բ) Հատուկ մասնագիտական ոլորտ.

Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է քրեական իրավունքի և դատավարության արդի հիմնահարցերին: Ուսուցման գործընթացը նպատակաուղղված է հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրների, արարքի հանցավորությունը, քրեական պատասխանատվությունը և պատիժը բացառող հանգամանքների, դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության հմտությունների, քրեական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հիմնախնդիրների, դրանց վերաբերյալ ՄԻԵԴ, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի ակտերում և ՀՀ դատախազության կոլեգիայի որոշումներում արտահայտված իրավական դիրքորոշումների, ինչպես

նաև պետական շահերի պաշտպանության և արդի այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը, կարողությունների և հմտությունների ձևավորմանը:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով՝ լսարանային ուսուցման և փորձաշրջանի եղանակներով:

5. Լսարանային ուսուցումն իրականացվում է ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլների հիման վրա՝ դասախոսությունների, սեմինար և գործնական պարապմունքների, ինչպես նաև ունկնդիրների ինքնակրթությունը խրախուսող կրթական արդի եղանակների կիրառման միջոցով:

6. Փորձաշրջանը կազմակերպվում է անհատական ծրագրին համապատասխան, որում ընդգրկվում են փորձաշրջանի ընթացքում պարտադիր կատարման ենթակա առաջադրանքներ՝ ըստ Ծրագրով նախատեսված ուղղությունների: Փորձաշրջանի մեկ օրվա տևողությունը 10 ակադեմիական ժամ է: Փորձաշրջանի ընդհանուր ժամաքանակը սահմանվում է 720 ակադեմիական ժամ: Փորձաշրջանի ավարտին Ունկնդիրը գնահատվում է դրական կամ բացասական:

7. Ուսումնառության ընդհանուր ժամաքանակը սահմանվում է 1004 ակադեմիական ժամ:

8. Ուսումնառության տևողությունը սահմանվում է 7 ամիս 1 շաբաթ (2024թ. հունիսի 3-ից 2025 թվականի հունվարի 10-ը)՝ ներառյալ 4 ամիս չորս օր տևողությամբ փորձաշրջանը (2024թ. օգոստոսի 26-ից 2025 թվականի հունվարի 10-ը):

II. ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ

	Դասընթացների ժամաքանակ	**Քննաշրջանի ժամաքանակ**	**Փորձաշրջանի ժամաքանակ**	**Ընդհանուր ժամաքանակ**
Ուսուցման 1-ին հատված (հունիսի 3– հուլիսի 12)	**98 ժամ** (10 դասընթաց) (հունիսի 3 – հուլիսի 4)	**2 ժամ** (1 քննություն) (հուլիսի 8 – հուլիսի 12)	**—**	**100 ժամ**
Ուսուցման 2-րդ հատված (հուլիսի 15 – օգոստոսի 16)	**80 ժամ** (1 դասընթաց) (հուլիսի 15 - օգոստոսի 9)	**2 ժամ** (1 քննություն) (օգոստոսի 12 - օգոստոսի 16)	**—**	**82 ժամ**
Ուսուցման 3-րդ հատված (օգոստոսի 19 - հոկտեմբերի 4)	**100 ժամ** (1 դասընթաց) (օգոստոսի 19 - սեպտեմբերի 20)	**2 ժամ** (1 քննություն) (սեպտեմբերի 23 – սեպտեմբերի 27)	**120 ժամ** (օգոստոսի 26 - հոկտեմբերի 4)	**222 ժամ**
Ուսուցման 4-րդ հատված (հոկտեմբերի 7 – հունվարի 10)	**—**	**—**	**600 ժամ** (հոկտեմբերի 7 - հունվարի 10)	**600 ժամ**
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	**278 ժամ**	**6 ժամ**	**720 ժամ**	**1004 ժամ**

III. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ) ՑԱՆԿ

1. Ընդհանուր մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	PC-G-001-24	Դատախազների արտաքին հաղորդակցության հմտություններ	10
2.	PC-G-002-24	ՀՀ Սահմանադրության և սահմանադրական արդարադատության արդի հարցեր	10
3.	PC-G-003-24	Դատախազության կողմից միջազգային իրավունքի կիրառման հիմնահարցերը և քրեական գործերով միջազգային համագործակցությունը	14
4.	PC-G-004-24	Ներազդման հոգեբանություն	10
5.	PC-G-005-24	Դատախազի ճառ և խոսքի մշակույթ	10
6.	PC-G-006-24	Սթրեսի և ժամանակի կառավարում	8
7.	PC-G-007-24	Իրավավերլուծական փաստաթղթերի կազմում և իրավամեկնաբանման ռազմավարության հնարքներ	8
8.	PC-G-008-24	Համակարգչային հմտություններ	14
9.	PC-G-009-24	Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր և դատախազի վարքագծի կանոններ	14
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ			**98**

2. Հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

№	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
10.	PC-CR-001-24	Քրեական իրավունքի արդի հարցեր	80
11.	PC-CR-002-24	Քրեական վարույթի արդի հարցեր	100
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ			**180**

IV. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ) ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1. PC-G-001-24. Դատախազի արտաքին հաղորդակցության հմտություններ

Դասընթացն անհրաժեշտ է Ունկնդիրներին իրենց պաշտոնեական գործառույթների արդյունավետ իրականացման կարևոր գրավական հանդիսացող հաղորդակցությունների վերաբերյալ բազային գիտելիքների ձեռքբերման համար: Նշվածը թույլ կտա ձևավորել կառուցողական փոխհարաբերություններ և կանխել հնարավոր ռիսկերը պաշտոնեական և ոչ պաշտոնեական գործունեության ընթացքում:

Դասընթացը ներառում է՝

- լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների հետ արդյունավետ շփման հմտությունները (բանավոր/հանրային խոսքի կատարելագործում, ոչ վերբալ հաղորդակցման կարողությունների զարգացում, լսելու, ասելիքը հստակ, մատչելի լեզվով փոխանցելու հմտության ձևավորում),
- կոնֆլիկտի կառավարման կարողությունը,
- բանակցային հմտությունները
- դատախազի կողմից խոսքի ազատության իրավունքի իրացման առանձնահատկությունները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-002-24, PC-G-003-24, PC-G-004-24, PC-G-005-24, PC-G-006-24, PC-G-007-24, PC-G-008-24 և PC-G-009-24 դասընթացների հետ համատեղ:

2. PC-G-002-24. ՀՀ Սահմանադրության և սահմանադրական արդարադատության արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է սահմանադրական արդարադատության ոլորտում Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- մարդու սահմանադրական իրավունքների և ազատությունների, դրանց սահմանափակումների վերաբերյալ հարցերը,
- դատական իշխանության սահմանադրական հիմունքների (դատական իշխանության մարմինների համակարգի կազմակերպման ու գործունեության կարգի) վերաբերյալ հարցերը,
- դատախազության սահմանադրական կարգավիճակի վերաբերյալ հարցերը,
- սահմանադրական արդարադատության (սահմանադրական դատարանի իրավական կարգավիճակի, կազմակերպման և գործունեության կարգի, Սահմանադրական դատարանի լիազորությունների) վերաբերյալ հարցերը,
- ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշումների կատարման արդի հիմնահարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-001-24, PC-G-003-24, PC-G-004-24, PC-G-005-24, PC-G-006-24, PC-G-007-24, PC-G-008-24 և PC-G-009-24 դասընթացների հետ համատեղ:

3. PC-G-003-24. Դատախազության կողմից միջազգային իրավունքի կիրառման հիմնահարցերը և քրեական գործերով միջազգային համագործակցությունը

Դասընթացը պայմանավորված է միջազգային իրավունքի նորմերի կիրառման, քրեական գործերով քննության բնագավառում միջազգային համագործակցության հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է միջազգային իրավունքի և ներպետական իրավունքի հարաբերակցության, միջազգային պայմանագրերի մեկնաբանման և անմիջական կիրառման, միջազգային սովորութային իրավունքի, միջազգային իրավունքի համընդհանուր ճանաչում ստացած նորմերի ու սկզբունքների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ գործող միջազգային դատարանների կողմից կայացված դատական ակտերի կիրառման հետ կապված, ինչպես նաև ՀՀ օրենսդրությամբ, այդ թվում՝ ՀՀ կողմից վավերացված միջազգային պայմանագրերով նախատեսված միջազգային համագործակցության տեսակների, եղանակների, սուբյեկտների, պայմանների վերաբերյալ հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-001-24, PC-G-002-24, PC-G-004-24, PC-G-005-43, PC-G-006-24, PC-G-007-24, PC-G-008-24 և PC-G-009-24 դասընթացների հետ համատեղ:

4. PC-G-004-24. Ներազդման հոգեբանություն

Դասընթացն անհրաժեշտ է ներազդման հոգեբանական հիմքերն իմանալու, ներազդման և մանիպուլյացիայի տեխնիկաներին ծանոթանալու և դրանցից պաշտպանվելու համար:

Դասընթացը ներառում է ներազդումը՝ որպես սոցիալ-հոգեբանական երևույթ, հոգեբանական ներազդման էությունը, մարդու հոգեկանը և սոցիալ-հոգեբանական ազդեցությունը, ներազդման նպատակները, հոգեբանական անվտանգության խնդիրը ժամանակակից հասարակության մեջ, ներազդման միջոցները և տեսակները, քաղաքակիրթ հոգեբանական ներազդումը, ներազդման սկզբունքները, մեխանիզմները և ավտոմատիզմները, մանիպուլյացիայի սահմանումը, դրսևորումները և տեսակները, խմբի ազդեցությունն անձի վրա, խմբային ներազդման օրինաչափությունները և եղանակները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-001-24, PC-G-002-24, PC-G-003-24, PC-G-004-24, PC-G-006-24, PC-G-007-24, PC-G-008-24 և PC-G-009-24 դասընթացների հետ համատեղ:

5. PC-G-005-24. Դատախազի ճառ և խոսքի մշակույթ

Դասընթացը պայմանավորված է Ունկնդիրներին ապացուցման, հերքման, հիմնավորման, զրուցակիցների մեջ համոզմունքի ձևավորման, բանավոր խոսքի արտահայտչականության, բանավեճի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- փաստարկման գործընթացի բաղադրիչները, եղանակները և առավել հաճախ հանդիպող սխալները,
- փաստարկման համակարգին ներկայացվող պահանջները,
- մեղադրական ճառի կառուցվածքը, բաղադրիչները և դրան ներկայացվող պահանջները,
- մեղադրական ելույթով հանդես գալու համապատասխան գործնական հմտությունները, ավանդական և ժամանակակից հռետորաբանության զինանոցը,
- բանավեճի ընթացքում կիրառվող կառուցողական և ապակառուցողական տեխնոլոգիաներն ու վերջիններիս չեզոքացման մեթոդաբանական սկզբունքները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-001-24, PC-G-002-24, PC-G-003-24, PC-G-004-24, PC-G-006-24, PC-G-007-24, PC-G-008-24 և PC-G-009-24 դասընթացների հետ համատեղ:

6. PC-G-006-24. Սթրեսի և ժամանակի կառավարում

Դասընթացն անհրաժեշտ է Ունկնդիրների մոտ հոգեբանական և առողջական ռիսկերը նվազեցնելու, ժամանակի արդյունավետ պլանավորման, կառավարման, ինչպես նաև անձնական և մասնագիտական կազմակերպվածության մակարդակի բարձրացման մասին գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման գործընթացների հոգեբանական բնութագիրը,
- սթրեսի հիմքերը և տեսակները,
- ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները,
- սթրեսի կառավարման մեթոդների ընդհանուր բնութագիրը և վերլուծությունը,
- սթրեսի կառավարումը և ինքնագիտակցությունը,
- ինքնաճանաչումը, ինքնավերահսկումը և ինքնակազմակերպումը սթրեսի կառավարման գործընթացում,
- ինքնակարգավորման մեխանիզմները և մակարդակները,
- մարդկային մարմինը՝ որպես էներգետիկ համակարգ,
- ինքնակարգավորման ձևերի դասակարգումը մկանների թուլացման հիմքի վրա, ռելաքսային վիճակի համակարգը, ֆունկցիաները, մեխանիզմները,
- ժամանակի և նրա նշանակության մասին հասկացությունը,
- ժամանակը՝ որպես անձի էներգետիկ պոտենցիալ,
- ժամանակի տեսակները,
- ժամանակի ընկալման տեսակները, գործունեության կառուցվածքը և դրա ժամանակային բնութագրիչները,
- մարդը և ժամանակը ճգնաժամային իրավիճակներում,
- ժամանակի հիմնական «թակարդները»,
- ժամանակի կորստի և ժամանակային նախապատվությունների վերլուծությունը, ժամանակաչափումը,
- ժամանակի կառավարման սկզբունքներն ու ռազմավարությունները,
- գլոբալ նպատակների որոշումը,
- երկարաժամկետ և միջնաժամկետ ծրագրերը,
- կարճաժամկետ և օպերատիվ պլանները,
- նախապատվությունների որոշումը ABC վերլուծության միջոցով,
- Էյզենհաուերի սկզբունքը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-001-24, PC-G-002-24, PC-G-003-24, PC-G-004-24, PC-G-005-24, PC-G-007-24, PC-G-008-24 և PC-G-009-24 դասընթացների հետ համատեղ:

7. PC-G-007-24. Իրավավերլուծական փաստաթղթերի կազմում և իրավամեկնաբանման ռազմավարության հնարքներ

Դասընթացը պայմանավորված է համոզիչ իրավական վերլուծությունների կատարման, իրավամեկնաբանողական հնարքների կիրառման ոլորտում կարողությունների և հմտությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- իրավավերլուծական ռազմավարությունների ընտրության հետ կապված գործնական հարցերը,

- օրենսդրական և նախադեպային տեքստերի հետ աշխատանքում իրավամեկնաբանողական հնարքների կիրառման հետ կապված գործնական հարցերը,
- պաշտոնական գրագրության, այդ թվում՝ էլեկտրոնային գրագրության իրականացման առանձնահատկությունները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-001-24, PC-G-002-24, PC-G-003-24, PC-G-004-24, PC-G-005-24, PC-G-006-24, PC-G-008-24 և PC-G-009-24 դասընթացների հետ համատեղ:

8. PC-G-008-24. Համակարգչային հմտություններ

Դասընթացը պայմանավորված է Ունկնդիրներին համակարգչային ծրագրերով աշխատելու, էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության և իրավական տեղեկատվական որոնողական համակարգերից օգտվելու գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև այդ գիտելիքների ընդլայնման շարունակական զարգացման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է «Microsoft Office Word» և «Microsoft Office Excel» ծրագրերից առավել արդյունավետ օգտվելու կարողությունները, ինչպես նաև իրավական-տեղեկատվական-որոնողական՝ «http://www.arlis.am/», «http://datalex.am/», «https://www.e-draft.am/», «https://hudoc.echr.coe.int/» և այլ համացանցային ռեսուրսներից օգտվելու ունակություններն ու համակարգչից օգտվելու այլ հմտություններ:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-001-24, PC-G-002-24, PC-G-003-24, PC-G-004-24, PC-G-005-24, PC-G-006-24, PC-G-007-24 և PC-G-009-24 դասընթացների հետ համատեղ:

9. PC-G-009-24. Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր և դատախազի վարքագծի կանոններ

Դասընթացը պայմանավորված է հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի բնագավառում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, դատախազի վարքագծի կանոնների հետ կապված գիտելիքներ հաղորդելու և դրանք կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- Հայաստանի Հանրապետությունում հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիոն երևույթների դեմ պայքարի հիմնահարցերը,
- հակակոռուպցիոն պայքարի իրավական (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ ԵՄ Կոռուպցիայի դեմ պայքարի պետությունների խմբի (ԳՐԵԿՈ) և ԵՄ Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի միջոցառումների գնահատման փորձագետների հանձնախմբի (ՄԱՆԻՎԱԼ) հանձնարարականները),
- կոռուպցիայի դեմ պայքարի ինստիտուցիոնալ շրջանակների (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ ԳՐԵԿՈ-ի և ՄԱՆԻՎԱԼ-ի գործունեությունը), համապատասխան այլ շահագրգիռ կողմերի (հասարակական կազմակերպությունների, ՋԼՄ-ների) մասնակցության և պետության կողմից ձեռնարկվող միջոցառումների վերաբերյալ հարցերը,
- դատախազական գործունեություն իրականացնելիս և ոչ դատախազական գործունեության ընթացքում դատախազի վարքագծի կանոնների, դատախազների էթիկայի հարցերով վարույթի հետ կապված հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ PC-G-001-24, PC-G-002-24, PC-G-003-24, PC-G-004-24, PC-G-005-24, PC-G-006-24, PC-G-007-24 և PC-G-008-24 դասընթացների հետ համատեղ:

10. PC-CR-001-24. Քրեական իրավունքի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումների, քրեական օրենսգրքի նորմերի գիտական վերլուծության ու կիրառման արդյունքում բացահայտած թերությունները հաղթահարելու, քրեական իրավունքի տեսության ու օրենսդրության ժամանակակից միտումներին համահունչ հայեցակարգային նոր կառուցակարգերի և ինստիտուտների, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՄԻԵԴ, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի ակտերում և ՀՀ դատախազության կոլեգիայի որոշումներում արտահայտված իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները, մասնավորապես՝
  - հանցագործությունների որակման իմացաբանական հիմունքները,
  - կատարված արարքների համապատասխանեցման առանձնահատկությունները,
  - ըստ հանցակազմի տարրերի (օբյեկտ, օբյկետիվ կողմ, սուբյեկտ, սուբյեկտիվ կողմ) հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները,
  - չավարտված հանցավոր գործունեության և հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու դեպքերում արարքների որակման հիմնախնդիրները,
  - հանցագործությունների բազմակիության դեպքում հանցավոր արարքների որակման և եզակի բարդ հանցագործություններից դրանց սահմանազատման հիմնախնդիրները,
  - քրեաիրավական նորմերի մրցակցության (բովանդակային և տեմպորալ) դեպքում հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները,
  - հանցակցությամբ կատարվող հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները, մասնավորապես՝ հանցակիցների տեսակների և հանցակցության ձևերի տարանջատման հիմնահարցերը և հանցակցության ձևերի որակման առանձնահատկությունները, հանցակցի սահմանազանցման, հանցակցի կողմից հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու, չհաջողված հանցակցության որակման, հատուկ սուբյեկտով հանցագործություններում հանցակցության որակման հիմնահարցերը, ինչպես նաև հանցագործության միջնորդավորված կատարման որակման հիմնախնդիրներն ու առնչակցությունը հանցակցությունից սահմնազատելու և որակելու հիմնահարցերը,
  - բլանկետային նորմերով և արժեքավորվող հատկանիշներով հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները,
- արարքի հանցավորությունը, քրեական պատասխանատվությունը և պատիժը բացառող հանգամանքները, պատժի ինստիտուտին և պատիժ նշանակելուն առնչվող հարցերը,
- ՀՀ քրեական օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված հանցավոր արարքների (մասնավորապես՝ մարդու կյանքի և առողջության, սեռական ազատության և անձեռնմխելիության, ընտանիքի և երեխայի շահերի, սեփականության, տնտեսական գործունեության (այդ թվում՝ հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքն օրինականացնելու (փողերի լվացման), հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի և բնակչության առողջության, մասնավորապես՝ թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության, շրջակա միջավայրի անվտանգության, ինչպես նաև պետական իշխանության, պետական ծառայության, կառավարման կար-

գի և արդարադատության, զինվորական ծառայության կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունների և այլն) ճշգրիտ որակման հիմնահարցերը, հարակից հանցակազմերը միմյանցից սահմանազատելու հիմնախնդիրները և դրանց լուծման ոլորտում օրենսդրական ու իրավակիրառ փորձը,

- քրեական իրավունքի ոլորտում ՄԻԵԿ-ով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումները, ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը, ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունների բովանդակությունը (այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության՝ մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերը, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները, ինչպես նաև «Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքները, դրանց ներպետական օրենսդրությունում կիրառելիության և Կամընտիր արձանագրությամբ հասանելի դարձած ընթացակարգերի հարցերը),
- մինչև 2022 թվականի հուլիսի 1-ը գործած և գործող օրենսգրքերի հարաբերակցությունը
- քրեական օրենսդրության հիմնադրույթները մի շարք այլ հարցերի վերաբերյալ:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

11. PC-CR-002-24. Քրեական վարույթի արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է քրեական վարույթի նոր իրավական զարգացումների, քրեական դատավարության տեսության և օրենսդրության ժամանակակից միտումներին համահունչ հայեցակարգային նոր կառուցակարգերի և ինստիտուտների, ՀՀ մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերի կիրառման գործնական հարցերի, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՄԻԵԴ, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի ակտերում և ՀՀ դատախազության կոլեգիայի որոշումներում արտահայտած իրավական դիրքորոշումների, ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքում սահմանած իրավակարգավորումների էության և տրամաբանության վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- քրեական դատավարության սկզբունքների նոր համակարգը,
- քրեական դատավարության նոր հասկացութային ապարատը, հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռված պաշտպանության նոր կառուցակարգերին վերաբերող հարցերը,
- քրեական գործի հարուցման փուլի արդի հարցերը,
- քրեական գործի վարույթի կասեցման, կարճման և քրեական հետապնդումը դադարեցնելու հիմնահարցերը,
- ապացույցները և ապացուցման գործընթացի հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում,
- մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական և դատախազական վերահսկողության արդի հարցերը,
- բժշկական բնույթի հարկադրական միջոցներ կիրառելու վարույթի հիմնախնդիրները,
- անչափահասների մասնակցությամբ քրեական վարույթի առանձնահատկությունները,
- քաղաքացիական հայցի լուծման, դատական ծախսերի վերականգնման և իրեղեն ապացույցների տնօրինման հիմնախնդիրները,
- հետախուզում հայտարարելու և հետախուզման մեջ գտնվող անձանց հայտնաբերման հիմնախնդիրները, դատախազական հսկողությունը հետաքննության մարմնի կողմից իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական գործունեության նկատմամբ,

- դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության հմտությունները,
- պետական շահերի պաշտպանության արդի հարցերը,
- պատիժների կատարման նկատմամբ դատախազական հսկողության արդի հարցերը,
- քրեական գործերով քննության տակտիկայի և մեթոդիկայի արդի հարցերը,
- ՀՀ քրեական դատավարության առանձին այլ ինստիտուտների հիմնահարցերը, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ ՀՀ Սահմանադրական և Վճռաբեկ դատարանների, ՀՀ դատախազության կոլեգիայի իրավական դիրքորոշումները և դրանց կիրառման հիմնախնդիրները,
- Քրեական դատավարության ոլորտում ՄԻԵԿ-ով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության անհրաժեշտ երաշխիքների ապահովման հիմնախնդիրները, դրանց վերաբերյալ ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումները և ՀՀ-ում դրանց կիրառման հիմնահարցերը,
- ՀՀ մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերի կիրառման գործնական հարցերը (այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերի և դրանց կիրառման առանձնահատկությունների, ինչպես նաև «Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագրում ամրագրած իրավունքների, ինչպես նաև դրանց ներպետական օրենսդրությունում կիրառելիության և Կամընտիր արձանագրությամբ հասանելի դարձած ընթացակարգերի հարցերը),
- մեղադրյալի բացակայությամբ իրականացվող, ինչպես նաև համաձայնեցման և համագործակցության վարույթների հիմնադրույթները,
- քրեադատավարական օրենսդրության հիմնադրույթները մի շարք այլ հարցերի վերաբերյալ:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով: